

Ambtsdragersbijeenkomst PS Zuid: “**Narcisme: Hoe herkennen we de narcist en wat zijn de gevolgen van narcisme voor gemeenteleden**”?

04-09-2025, aanwezig ca 65 personen.

In verband met ziekte van de voorzitter opent de tweede voorzitter A.C. de Visser de bijeenkomst. Hij heet iedereen welkom en in het bijzonder de spreker dhr. Wim Visser en ervaringsdeskundige mevrouw Jolanda Visser, die het onderwerp narcisme zullen inleiden. Hij heet tevens dhr. W.C. Goudzwaard welkom die als nieuwe pastoraal werker de plaats van dhr. G. Veldhuizen in heeft genomen. Tot slot richt hij een woord van welkom aan de scheidend pastoraal werker dhr. van Veldhuisen en zijn vrouw waar vanavond afscheid van genomen zal worden.

Na het zingen van Psalm 25: 1 en 8 leest hij 1 Samuel 7: 2-13, waarna hij voorgaat in gebed.

Naar aanleiding van het gelezen gedeelte spreekt hij enkele woorden ter opening. Hij memoreert dat dhr. van Veldhuisen 28 jaar het werk als pastoraal werker heeft mogen doen. Het past dan om net als Samuel een “steentje” op te richten. Eben-Haëzer, tot hiertoe heeft de Heere geholpen. Hij heeft al die jaren een beker koud water aan mogen reiken aan psychisch zieken, door hen te mogen wijzen op het Woord van God. Het past ons allen om dagelijks zo’n steentje op te richten ziende op Gods goedheid.

“Hoe herkennen we de narcist?”. Deze hoofdvraag stond centraal in de lezing van dhr. W. Visser. Na zijn loopbaan als onderwijzer in het basisonderwijs en daarna het speciaal onderwijs, heeft hij in zijn coachingspraktijk verschillende personen waaronder meest vrouwen begeleid die te maken hadden met narcisme. Tevens komt het onderwerp regelmatig aan de orde bij de vereniging “Een Handreiking” waarvan hij voorzitter is.

In een praktijkvoorbeeld schetst hij een narcist die hij persoonlijk leerde kennen. Een man die mooi praatte, maar wat merkwaardige kenmerken vertoonde. Het kleineren en isoleren van zijn vrouw waren duidelijke tekenen van narcisme. Na gelijktijdige adoptie van 3 kinderen kwam hij aandacht tekort, wat uiteindelijk leidde tot een heftige crisis in hun huwelijk. In een gesprek met hem waarin de spreker wees op het huiselijk geweld werd de man in kwestie ontzettend expressief en barstte uit in woede. Het was onmogelijk om hem in een hulpverleningstraject te krijgen omdat elke hulpverlener die iets negatiefs over of tegen hem zei, gewraakt werd door hem.

Dhr. Visser benadrukt dat het absoluut niet de bedoeling is om vanavond mensen in een hokje te plaatsen. Uit de opkomst van, door de vereniging belegde avonden over dit thema, blijkt dat narcisme enorm leeft en dat de ervaren problematiek heel heftig is. Persoonlijk heeft hij gesprekken met meer dan 100 vrouwen gehad die getrouwd zijn met een narcist.

Uiteraard speelt de problematiek niet alleen in het huwelijk, maar ook op de werkvloer en binnen kerkenraden. Narcisme vertoont zich in een breed spectrum van licht tot heel heftig.

De uitersten zijn de lichte of oppervlakkige narcist en daartegenover de kwaadaardige narcist. **Totaal 8 varianten.**

Het moeilijke is hoe herken je de narcist? Het zijn mensen met twee gezichten en in eerste instantie tonen ze alleen hun mooie en lieve gezicht. Velen trappen hierin, maar hoe beter je een narcist leert kennen hoe meer hij zijn ware gezicht toont.

1. De oppervlakkige narcist is feitelijk iemand die nooit volwassen wordt
Openlijk narcisme betreft iemand die zich geweldig vindt, charismatisch van buiten, kil van binnen en erg dominant is in gesprekken.
2. De verborgen narcist is veel minder zichtbaar, maar het gedrag is schadelijker en ernstiger doordat hij zich als slachtoffer opstelt en constant bevestiging zoekt. Bij kritiek blijkt de ware aard.
3. Relationeel narcist: Alles draait om controle. De Narcist manipuleert alles in relaties.
4. Geestelijk narcist: Gebruikt geestelijke kennis (bevinding) die hij zelf heeft meegemaakt als machtsmiddel en norm om een ander de maat te nemen. Anderen te kleineren en zichzelf te verheffen.
5. Somatisch narcist: Deze vorm draait om uiterlijk en lichaam. Iemand pronkt obsessief met zijn vrouw.
6. Cerebraal narcist: de narcist gaat praten op zijn kennis en (verbale) vaardigheden waarmee hij de ander kleineert. Het is gebaseerd op intellectuele superioriteit.
7. Maatschappelijk narcist: Binnen een groep wil de narcist de voornaamste positie innemen. Hij richt zich op status, macht en invloed binnen een groep, gemeente of organisatie.
8. Kwaadaardige narcist: Manipulatief en gewetenloos. Deze mensen gaan over lijken. Ze willen bewust anderen kapot maken, lichamelijk of psychisch.

Het herkennen van de narcist door: door te vragen en niet te zwichten voor de mooie buitenkant is enorm belangrijk. Juist voor ambtsdragers vanwege de aard en omvang van dit probleem, als gevolg van deze stoornis.

Samengevat: een narcist kenmerkt zich met de volgende punten: Hij vindt zich bijzonderder dan anderen, wil bewonderd worden, is gespeeld charmant, vertoont agressief gedrag, is uit op macht, heeft gebrek aan empathie en berouw en is vaak extreem jaloers.

Een narcist breekt wanneer zijn ideeën of plannen niet overgenomen worden of als het slachtoffer opstaat tegen de narcist. De narcist wordt dan angstig en depressief. In dat geval lukt het mogelijk om de oppervlakkige narcist in de behandelkamer te krijgen.

De zwaardere narcisten zijn onmogelijk in de behandelkamer te krijgen. Ook is het voor een wijkouderling of diaken moeilijk om een goed pastoraal gesprek te hebben. De narcist draait alles 180 graden om, waarbij ze zelf vrijuit gaan en de ander de schuld krijgt. Het gevolg kan zijn dat kerkenraden in zo'n verhaal mee gaan en dat de slachtoffers van de narcist te maken krijgen met kerkelijk vermaan. Dat maakt het voor slachtoffers extra zwaar.

Jolanda Visser spreekt als ervaringsdeskundige. Ze is moeder van 3 kinderen en alleenstaand. Haar huwelijk is gestrand vanwege het door de eerste spreker besproken onderwerp. Als ervaringsdeskundige deelt ze haar verhaal om ogen te openen en te zorgen dat ambtsdragers de signalen rond narcisme herkennen. De rouw om haar verbroken relatie is een dagelijks gemis en verdriet. Daarin ervaart ze veel onbegrip van haar (kerkelijke) omgeving, vaak door onwetendheid. Haar huwelijk begon veelbelovend. In het begin was ze daarin oprecht gelukkig. Dit geluk ging langzaam over in verdriet en duisternis. Bewondering werd afwijzing. Ze ervaarde dat ze steeds meer moest doen om die bewondering weer te verdienen. Kleineren, extreme controle, manipulatie en geweld tegen kinderen wat zich keert tegen haar als moeder werd een ondraaglijk kruis wat ze met niemand deelde. De omgeving nam niets waar. Haar man vertelde dat hij zielsveel van haar hield, maar dat zijn vrouw psychisch ziek was en dat hij daar erg onder leed. Dat beeld werd geloofd door de buitenwacht, vooral ook omdat de omgeving alleen het ene (vriendelijke / rustige, charmante) gezicht van de narcist kent.

Ze geeft een aangrijpend voorbeeld waarin ze schetst hoe de omgeving zo verkeerd kan reageren op slachtoffers van narcisten en de verlegenheid bij de slachtoffers om na de psychische manipulatie woorden te geven aan de werkelijkheid die zich afgespeeld heeft.

Zwaar was ook het onbegrip wat ze bij ambtsdragers ervoer. Ze heeft ook geen antwoord op het enorme dilemma van huwelijkstrouw en de heiligheid van het huwelijk enerzijds en de psychische en fysieke onveiligheid die binnen een huwelijk met een narcist plaatsvinden.

Ze stelt de vraag: hoe kan het dat bij overspel, waarbij tegen het 7^e gebod gezondigd wordt een scheiding geaccepteerd wordt en dat bij een huwelijk met een narcist waarbij minstens tegen het 5^e 6^e en 7^e gebod gezondigd wordt, het slachtoffer soms onder censuur geplaatst wordt na een echtscheiding.

Dhr. W. Visser onderstreept de oproep van Jolanda om als kerkenraden dit dilemma te doordenken.

Na de lezing stelt de nieuwe pastoraal werker dhr. W.C. Goudzwaard zich voor. Hij is ouderling in 's Gravenpolder en heeft inmiddels een half jaar samengewerkt met dhr. van Veldhuisen: Hij vraagt aandacht voor het **mandaat**: hij werkt onder mensen met psychische problematiek op aanvraag van de kerkenraad. Het pastoraal begeleiden van elke pastorant is **maatwerk**. Hij benadrukt dat het **mensenwerk** is, bij reflectie op een

afgelegd bezoek is het altijd tekort van eigen kant, maar gelukkig mag Gods Woord opengaan. Het geeft rust om te mogen weten dat alles in Gods raad is besloten. Zijn werk is **Meesterwerk**. Dat bemoedigt. Hij sluit af met de woorden uit 1 Korinthe 1 : 26-31 en dankt de kerkenraden uit de PS voor het vertrouwen.

Namens de Stichting spreekt de penningmeester H.M. Koster woorden van dank tot de scheidend pastoraal werker en zijn vrouw. Sinds 3 november 1997 dient Van Veldhuisen de gemeenten binnen PS Zuid als pastoraal werker. Hij schetst in enkele woorden het ontstaan van de stichting en ook hoe de toenmalig voorzitter ds. De Pater omstreeks 1995 opperde om een pastoraal werker aan te stellen voor geestelijk / psychisch zieken. In het voorjaar van 1997 nam de PS Zuid dit initiatief over en werd dhr. van Veldhuisen aangesteld als pastoraal werker. In het voetspoor van koning Salomo als type van Christus beschreven in de 72^e Psalm heeft van Veldhuisen zijn werk mogen verrichten onder ellendigen en behoeftigen. Uit de gehouden enquête in 2023 bleek dat het verrichte werk breed gewaardeerd en gedragen werd door de kerkenraden van PS Zuid. Namens het bestuur en alle kerkenraden van de PS Zuid spreekt Koster zijn hartelijke dank uit voor het vele werk en wenst de scheidend pastoraal werker samen met zijn vrouw de hulp en nabijheid van de Heere toe, ook bij het klimmen van de jaren.

De scheidend pastoraal werker spreekt met de woorden uit Psalm 116:7 “Wat zal ik met Gods gunsten overlaan, die trouwe Heer voor zijn gena vergelden” zijn hartelijke dank, na de Heere uit aan alle kerkenraden voor alle steun en liefde en vertrouwen dat in al die jaren gevoeld werd. In zijn dankwoord betreft hij ook het bestuur van de Stichting en zijn vrouw Els. Hij wenst allen een bewogen hart, open oog en luisterend oor toe voor hen die psychisch lijden.

Ds. Maljaars eindigt, op verzoek van de tweede voorzitter, de bijeenkomst met het laten zingen van Psalm 27:7 wat de scheidend PW als zijn reislied memoreerde. Daarna sluit hij af met dankgebed.